

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060205

DOM
2019-09-02
Stockholm

Mål nr
P 2835-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Umeå tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-03-05 i mål nr P 2477-18, se bilaga A

PARTER

Klagande
LIB

Motpart
Miljö- och byggnämnden i Kiruna kommun
981 85 Kiruna

SAKEN
Föreläggande att vidta rättelse på fastigheten X i Kiruna kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av punkten 2 i mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Miljö- och byggnämnden i Kiruna kommuns beslut den 19 april 2018 § 83, dnr B 2018-000166, avseende stugan.

Dok.Id 1505071

Postadress Box 2290 103 17 Stockholm	Besöksadress Birger Jarls Torg 16	Telefon 08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se	Telefax 08-561 675 59	Expeditionstid måndag – fredag 09:00–16:30
---	---	---	---------------------------------	---

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

LIB har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva nämndens beslut att förelägga honom att ta bort stugan vid Sinotjärvi på fastigheten X.

Till stöd för sitt yrkande har **LIB** anfört detsamma som i tidigare instanser och tillagt i huvudsak att han använder stugan för aktiv renskötsel eftersom han är renägare, att han behöver stugan för att försörja sig samt att stugan används under vår och höst för bevakning av renar och husbehovsfiske.

Miljö- och byggnämnden i Kiruna kommun har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom samt vidhållit vad den tidigare anfört i ärendet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Nämnden förelade **LIB** att inom viss tid från det att beslutet fått laga kraft ta bort byggnaderna vid sjön Sinotjärvi på fastigheten X. Efter överklagande beslutade Länsstyrelsen i Norrbottens län att upphäva och återförvisa den del av föreläggandet som rörde komplementbyggnaden. Länsstyrelsen avslog överklagandet i den del som rörde den nu aktuella stugan. Även mark- och miljödomstolen avslog överklagandet avseende stugan och avvisade **LIB**:s överklagande i den del det rörde komplementbyggnaden.

Frågan i Mark- och miljööverdomstolen är om nämnden har haft fog för att förelägga **LIB** att vidta rättelse genom att ta bort stugan vid Sinotjärvi på fastigheten X i Kiruna kommun.

För att uppföra en byggnad krävs som huvudregel bygglov (9 kap. 2 § plan- och bygglagen [2010:900], PBL). I ett område som inte omfattas av detaljplan krävs inte bygglov för att uppföra ekonomibygnader (9 kap. 3 § PBL). En renvaktarstuga kan vara en sådan bygglovsbefriad ekonomibygnad som avses i sistnämnda lagrum (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 9 november 2016 i mål nr P 2273-16). En

byggnadsnämnd får förelägga den som äger en fastighet eller ett byggnadsverk som det har vidtagits en åtgärd på i strid med PBL att vidta rättelse inom viss tid (11 kap. 20 § PBL).

Bevisbördan för att det finns förutsättningar för ett ingripande bör – liksom utredningsskyldigheten – ligga på tillsynsmyndigheten. Detta särskilt om det är fråga om för den enskilde betungande ärenden (se Blomberg och Gunnarsson, Plan- och bygglag [2010:900] 11 kap. 20 §, Lexino 2018-08-15). Ett föreläggande om att vidta rättelse genom att ta bort en byggnad är ett ingripande som för den enskilde är betungande.

LIB har gjort gällande att den aktuella stugan är en renvaktarstuga. Till stöd för påståendet har han åberopat en bild på sitt renmärke och ett brev från ordföranden i Saarivuoma sameby i vilket det anges att LIB är medlem i samebyn. Det finns i målet ingen utredning som motsäger dessa uppgifter och inte heller uppgiften om att den i målet aktuella stugan är en sådan renvaktarstuga som är bygglovsbefriad.

Enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning har nämnden inte genom den utredning som lagts fram i målet visat att det finns förutsättningar att med stöd av PBL förelägga LIB att ta bort stugan. Nämndens beslut i den delen ska alltså upphävas.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, hovrättsrådet Ingrid Åhman, tekniska rådet Mats Kager samt tf. hovrättsassessorn Annika Grönlund, referent.

Föredragande har varit Emilia Sjödahl.

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-03-05
meddelad i
Umeå

Mål nr P 2477-18

PARTER

Klagande
LIB

Motpart
Miljö- och byggnämnden i Kiruna kommun
981 85 Kiruna

ÖVERKLAGAT BESLUT

Beslut av Länsstyrelsen i Norrbottens län den 3 september 2018 i ärende nr 403-7979-2018, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande om att vidta rättelse genom att ta bort byggnader på Kiruna X

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar överklagandet i den del som avser komplementbyggnaden.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt.
-

Dok.Id 317661

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138 901 04 Umeå	Nygatan 45	090-17 21 00 E-post: mmd.umea@dom.se www.domstol.se , Info om vår personuppgiftsbehandling: www.umeatingsratt.domstol.se eller kontakta oss		måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Miljö- och byggnämnden i Kiruna kommun (nämnden) beslutade den 19 april 2018 att förelägga LIB att vidta rättelse genom att ta bort byggnader från fastigheten X. LIB överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Norrbottens län (länsstyrelsen). Länsstyrelsen upphävde den 3 september 2018 nämndens beslut och återförvisade ärendet i den del som avser komplementbyggnad samt avslog överklagandet i övrigt.

LIB har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

LIB har yrkat, som det får förstås, att mark- och miljödomstolen med ändring av länsstyrelsens beslut upphäver nämndens beslut.

Till stöd för sitt yrkande har han anfört i huvudsak följande. Han är medlem i Saarivuoma sameby och är renägare i byn. Stugan används för renskötsel av honom och hans son som också är renägare i byn. Han köpte stugan av ET år 2011 och han fiskar för husbehov i Sinotjávri. Samhällsbyggnadskontoret har varit till stugan år 2012 och han informerade då dem att han äger stugan och att han tänker bygga ett förråd och ett båthus. Han skulle få beslut av nämnden efter en månad, men det kom inte så år 2015 byggde han förråden. Nu först efter sju år kom ett beslut.

LIB har gett in bygglovshandlingar, köpebrev m.m.

Nämnden har, som det får förstås, motsatt sig ändring av länsstyrelsens beslut.

Till stöd för sin talan har nämnden anfört i huvudsak att de haft bristande uppgifter avseende tidpunkten för uppförandet av komplementbyggnaden men kan, med stöd av LIB:s överklagande, fastställa åldern på byggnaden. Bedömningen är att byggnaden är yngre än 10 år. Rättelsen ska även innefatta förrådet som uppförts som komplement till stugan. Nämnden kan inte kan avgöra annat än vad Saarivuoma sameby anfört, nämligen att stugan inte är någon renvaktarstuga och

inte används inom rennäringen, vilket medför att inte heller komplementbyggnaden kan bedömas vara en ekonomibygnad. Den aktuella markplatsen där bebyggelse skett bedöms inte heller lämplig att bebygga eftersom den mark som tagits i anspråk ligger inom strandskyddsområde. Ett lovföreläggande är därför inte heller aktuellt.

DOMSKÄL

Komplementbyggnaden

Av 34 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) framgår att ett beslut varigenom en domstol återförvisar ett mål till en lägre instans får överklagas endast om beslutet innefattar avgörande av fråga som inverkar på målets utgång. Mark- och miljööverdomstolen har uttalat att denna princip enligt allmänna förvaltningsrättsliga grundsatser är tillämplig även på återförvisningsbeslut som fattas av förvaltningsmyndighet (se MÖD 2000:8 och MÖD 2005:27).

Enligt mark- och miljödomstolens bedömning har länsstyrelsen genom sitt återförvisningsbeslut bedömt att nämndens beslut saknar motivering i denna del. Länsstyrelsen har inte tagit ställning i sak avseende komplementbyggnaden och beslutet inverkar därför i denna del inte på målets utgång. Beslutet får därmed inte överklagas. LIB:s överklagande ska därför avvisas, och länsstyrelsens beslut stå fast, i den del som rör komplementbyggnaden.

Mark- och miljödomstolen noterar även – med anledning av att nämnden har angett att rättelsen även ska innefatta förrådet som uppförts som komplement till stugan – att nämnden genom länsstyrelsens beslut fortfarande har att pröva frågan om rättelse i denna del.

Stugan

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det av utredningen i målet framgår att bygglov krävts men att något lagakraftvunnet bygglov inte har funnits för uppförande av den aktuella stugan. Förutsättningar för nämnden att besluta om ingripande i form av ett rättelseföreläggande har därför förelegat i och för sig.

Av utredningen i målet framgår vidare att det på fastigheten sökts bygglov för en renvaktarstuga samt godkännande av en rivningsplan år 2007. Det framgår dock inte när nu aktuell stuga är uppförd. Mark- och miljödomstolen anser därför att det inte framkommit tillräckliga omständigheter till stöd för att byggnaden skulle vara äldre än tio år. Mark- och miljödomstolen finner därmed – i likhet med länsstyrelsen – att det funnits förutsättningar för nämnden att förelägga LIB att ta bort stugan. Vad LIB har anfört i mark- och miljödomstolen föranleder inte någon annan bedömning. Överklagandet i övrigt ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 26 mars 2019

Annelie Lipskog

Daniel Janonius Löwgren

I domstolens avgörande har tingsfiskalen Annelie Lipskog och tekniska rådet Daniel Janonius Löwgren deltagit. Föredragande har beredningsjuristen Helena Gramner varit.